

Viharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC - GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA O. SOL. O.

LETO IX -- ŠTEVILKA 11-12

DECEMBER 1976

POŠTINA PLAČANA

Izkaznica, ki smo jo plačali s krvjo

Tovariško srečanje in odkritje spomenika na kraju prvega spopada koroških partizanov z nacističnimi enotami v Robežu v Avstriji, 24. 10. 1976. Odkritje spomenika, ki je bil prvič postavljen že 2. 9. 1973, vendar je že po štirinajstih dneh padel razstreljen od rok »neznanih storilcev«, ki so to dejanje storili v imenu obrambe domovine.

Dodamo naj še to: na Robežu se je zbralo okoli 4000 udeležencev iz Slovenije, Avstrije in Italije, med njimi predstavniki borčevskih antifašističnih organizacij iz Slovenije, Avstrije in Italije. Srečanje je potekalo v znamenju odločnega obsojanja manjšinske politike, ki jo izvaja avstrijska zvezna vlada, in v obsodbi posebnega preštevanja. V svojem govoru je dr. Franci Zwitter dejal, da je bila borba koroških partizanov proti nacističnim enotam izkaznica, ki so jo Slovenci morali plačati s krvjo in ki si je ne bodo pustili odvzeti.

Spomenik, ki naj bi bil opomin in simbol, a je bil nekaterim v demokratični Avstriji trn v peti in je moral 16. septembra 1973 pasti od rok neznanih storilcev — foto: m. S.

Skupina italijanskih partizanov in taboriščnikov pri odkritju spomenika — foto: m. S.

IZ UREDNIŠTVA

NOVA RUBRIKA

Na zadnji seji uredniškega odbora, ki je bila 9. novembra 1976, smo razpravljali o vsebinski zasnovi glasila. Med ostalim je bil dan tudi predlog, da uvedemo vašo rubriko, dragi bralci.

Vemo, da ob delu skorajda vsak naleti na problem ali vprašanje, na katerega si sam ne zna odgovoriti. Takrat nam je potrebna pomoč strokovnjaka, ki nam lahko da odgovor, pa naj bo to s področja medsebojnih razmerij v združenem delu ali s področja socialnega skrbstva in varstva, s področja pokojninskega varstva itd. Da bi vam lahko v takih situacijah, ko ne veste kako in kam, pomagali, uvajamo novo rubriko z naslovom Vprašajte, če sami ne veste.

Ze vnaprej pa vam moramo sporočiti, da bomo, ker ima glasilo omejen obseg, lahko objavljali le tista vprašanja in odgovore, ki bodo zanimiva za širši krog bralcev. Na ostala vprašanja pa bomo poskušali odgovoriti pismeno.

KAKO BOMO IZHAJALI V LETU 1977

Na isti seji smo razpravljali tudi o izdajanju glasila (Nadaljevanje na 2. strani)

BREBERETE LAHKO:

- Izkaznica, ki smo jo plačali s krvjo
- Iz uredništva
- Človek, delo in kultura
- Razmišljanje o...
- Tak je predlog, kako pa menimo mi
- Vaš delegat: Marija Japelj
- Predstavljamo vam: TOZD Gozdarstvo Mislince
- Varstvo pri delu: Konferenca delavcev gozdarstva Jugoslavije
- Portret sodelavca: Matevž Čarf
- Alojzu Jeseničniku v spomin
- Kako hitro mine čas
- Teden gozdov:
  - V gozd po zdravje
  - Gozd je vrnil Andreju zdravje
  - Ko bukev spregovori
  - Edi Hictaler

ČLOVEK, DELO IN KULTURA

Teden Komunist je samo simboličen naslov akcije, ki jo pripravljajo uredništvo slovenske izdaje Komunist v sodelovanju z vsemi OO ZKS, Občinsko Kulturno skupnostjo, šolami, TOZD in OZD v občini Slovenj Gradec. Akcija poteka v občini Slovenj Gradec od 15. 11. in bo trajala vse tja do 30. decembra 1976.

Da bi o poteku akcije, njenem namenu in o cilju le-te zvedeli kaj več, smo se oglasili pri sekretarju OK ZKS Slovenj Gradec, tovarišu Mladenu Mrmolji, in ga zaprosili za razgovor.

Celotna akcija je posvečena vprašanju kulture in njenega vraščanja v človekovo življenje. Glavni namen te akcije je, popestriti kulturno dejavnost in ugotoviti ter kritično spregovoriti o vraščanju kulture v življenje delavcev in občanov.

V naši občini želimo, da bi na vseh nivojih; v ZSMS, ZSS, SZDL in SIS pregledali in ugotovili, ali je kultur-

na tvornost resnično taka, da priteguje širok krog ljudi, predvsem pa mladine. Teden Komunist je prilika, da se dejavnost poživi in prenese v delovne sredine, v TOZD in OZD, v šole, skratka med čim širši krog ljudi.

Kakšen pa je daljnoročen cilj te akcije?

Želimo spremeniti pojmovanje kulture. V človekovo zavest želimo vnesti miselnost, da kultura ni sama sebi namenjena, da ni privilegij samo določenega kroga ljudi, da ni samo pevski zbor ali razstava, temveč je nekaj širšega. Želimo doseči miselnost, da so kultura tudi medsebojni odnosi, da so lahko kulturne tudi delovne sredine, da je del kulture tudi naše okolje, ki ga samo lahko spreminjamo.

V delovnih organizacijah želimo doseči enačenje kulture z rekreativno dejavnostjo, za katero vemo, da ji posvečajo veliko pozornosti. Želimo doseči sožitje rekreativne in kulturne dejavnosti...

Zaključek Tedna Komunist bo javna tribuna, kjer bomo spregovorili o dosežkih in strnili dognanja ter se z delavci, ki delujejo na področju dejavnosti, dogovorili in sprejeli jasno usmeritev za delo na področju kulture. S tem bi radi pomagali delegatom pri odločanju v skupščinah SIS za kulturo, ko se bodo odločali za program kulturne dejavnosti. Prav tako pa želimo razčistiti odnos med profesionalno in amatersko kulturno dejavnostjo.

Ob zaključku naj zapišemo še to, da je ves ta čas, vse do konca decembra, bogato izpolnjen z različnimi kulturnimi prireditvami. Nekatere od teh so že bile, nekatere še bodo, organizatorji pa žele, da bi prišla do polnega izraza samoiniciativnost organizatorjev v delovnih sredinah. Šele s kulturnimi manifestacijami v delovnih organizacijah bo teden Komunist dosegel svoj glavni cilj.

Urednik

Linorez

Rok Mikuš, 8. razred OŠ

Razmišljanje o...

Marsikdo se verjetno začudi, ko vstopi v našo jedilnico in opazi prijetno razstavo likovnih del, ki so lep okras in dopolnitev prostora, v katerem prebijejo delavci vsaj pol ure svojega delovnega časa. Prijetno in užitek je sedeti v prostoru, ki ni pust in enoličen, opremljen samo z mizami in stoli ter še morda z oglasno desko.

Prvi koraki na področju naše tovarne, TIP Otiški vrh, so bili storjeni, ko smo pričeli skupno z Likovnim klubom Dravograd prirediti razstave likovnih del v naši jedilnici. Do danes se je v njej razvrstilo pet likovnih razstav. Rečemo lahko, da si je sleherni delavec vzel čas in si z zanimanjem ogledal razstavljenega dela.

V občini Dravograd že od oktobra dalje potekajo »Kulturni večeri 76«. V okviru te prireditve nas je v tovarni obiskal 11. novembra igralec SNG Maribor Jože Zupan in se nam predstavil z odlomki iz pridig Janeza Svetokriškega pod naslovom: En srečen, veseli inu vseh troštov poln dan voščim. Škoda, da smo obvestilo o tej prireditvi prejeli prepozno in da je bila zaradi tega tudi udeležba slabša, čeprav smo o prireditvi obvestili tudi sosednji TOZD — Zago Otiški vrh in CLS Otiški vrh.

Trenutno se dogovarjamo za obisk igralke SNG Maribor Milene Muhičeve, ki se nam bi predstavila z monodramo »Lizika«, ki obravnava tematiko delovnega človeka.

Mislím, da bi bilo prav, da bi v vseh sredinah (družbenopolitičnih organizacijah, delegacijah in samoupravnih organih) dali poudarek tudi uresničevanju kulturne politike, ki je začrtana že v ustavi in kongresnih dokumentih, tako organizacij ZK, kot sindikata in mladine. Naj ne bo to samo enkratna naloga v času, ko poteka teden Komunist pod geslom: Človek, delo in kultura, ampak naj bo to stalna naloga.

Urediti je potrebno še marsikaj, da bo postala kultura res sestavni del samoupravljanja delavcev v TOZD in OZD. To pa je naloga nas vseh, predvsem pa OO ZK, sindikata in mladine.

Veliko je bilo že povedanega o povezovanju delovnih organizacij s krajevnimi skupnostmi. Prav ta oblika sodelovanja bi lahko mnogo prispevala h krepitvi kulturne politike v TOZD.

O tem velja resnično razmišljati in ukrepati!

H. Janše

(Nadaljevanje s 1. strani)

la v letu 1977. Izdelali smo predlog plana izhajanja glasila in predlog plana potrebnih finančnih sredstev.

Izdali bomo dvanajst številok, ki pa bodo imele povečan obseg — to je 12 strani za številko. Za tako izdajanje glasila pa bi potrebovali 287.560 dinarjev. Predlog plana smo posredovali našim strokovnim službam, ki sestavljajo plan za leto 1977.

Zavedamo se, da vsota, ki jo potrebujemo, ni majhna, vendar če hočemo doseči kvalitetnejšo vsebino glasila, ne smemo in ne moremo biti omejeni pri obsegu posamezne številke.

NOVA GLAVA GLASILA

Na uredništvu smo sklenili, da bomo zamenjali dosedanjo glavo glasila, ki ne ustreza več. V njej ni povedano, da smo združeno podjetje gozdarstva in lesne industrije, niti ni našega znaka, ki postaja med našimi kupci širom domovine in v inozemstvu iz dneva v dan bolj znan.

Urednik

Takšen je predlog, kako pa menimo mi?

Do 20. novembra 1976 je bil v obravnavi osnutek sindikalne liste za leto 1977. Na osnovi sprejetih pripomb bo odbor sindikatov Slovenije za samoupravno sporazumevanje pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov pripravil predlog sindikalne liste, katerega bo posredoval v sprejem Republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije v prvi polovici decembra.

Za razliko od preteklih let opredeljuje osnutek sindikalne liste tudi sistem nagrajevanja v skladu z osnutkom zakona o združenem delu ter določa, da pridobiva delavec osebni dohodek na osnovi svojega delovnega prispevka. Za uresničitev tega načela se bodo morali delavci v temeljnih organizacijah ter v samoupravnih sporazumih dejavnosti dogovoriti o skupnih osnovah in merilih. Sindikalna lista določa izhodišča za izgradnjo sistema delitve OD po delu in rezultatih dela, s tem da določa kot osnovo:

— Planiranje dela, spremljanje dela in ugotavljanje prispevka delavca k delovnemu rezultatu. Ta prispevek pa se ugotavlja predvsem glede na kvaliteto dela (količina izmeta, izpolnitev roka izdelave, obseg in vrste reklamacij itd.), količino opravljenega dela in gospodarnost pri delu (poraba materiala in energije, izkoristka delovnih sredstev in časa itd.).

S tem se samo utrjuje načelo nagrajevanja po delu, ki, kljub temu, da to določa že ustava, še marsikje ni zaživelo.

— Na novo je urejen tudi osebni dohodek od minulega dela ter določila o indeksnih razmerjih. Minulo delo delavcev, ki obsega sredstva za proizvodnjo ter se izraža v ustvarjenem dohodku, je rezultat poslovanja, investiranja v osnovna in obratna sredstva, prihrankov pri materialnih stroških, boljše izkoriščanja obstoječih zmogljivosti, uspešne organizacije dela in tehnologije, naložb v družbenih dejavnostih, uspešnosti združevanja dela in sredstev kot tudi rezultat drugih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Tako ustvarjen dohodek je del sredstev za osebne dohodke, pri čemer pa o tem, kolikšen del osebnega dohodka bo izhajal iz minulega dela in kolikšen del iz sedanjega dela, odločajo s samoupravnim sporazumom temeljne organizacije. S sporazumi se določijo tudi kriteriji za merjenje delavčevega konkretnega prispevka iz naslova minulega dela, med katerimi naj bi bila tudi delovna doba, delež delavčevega prispevka pri gospodarjenju in upravljanju z minulim delom ter evidentirani obseg sredstev za vlaganja, katerim se je delavec v preteklosti odrekal na račun svoje osebne in skupne porabe. Dokler pa se ne izde-

lajo ti kriteriji, pa določa kot merilo samo delovno dobo, enako kot je bilo urejeno že doslej.

Z določili o indeksnih razmerjih bo v bodoče najnižji osebni dohodek opredeljen tudi v samoupravnih sporazumih dejavnosti kot izhodišče za vrednotenje rezultatov najenostavnejšega dela za najmanj zahtevno tipično delovno mesto. Na osnovi tega pa bodo določena indeksna razmerja za ostala tipična delovna mesta. Kolikor dejanska razmerja osebnih dohodkov ne bodo usklajena z razmerji po samoupravnem sporazumu dejavnosti, bodo morale temeljne organizacije izdelati načrte za postopno odpravljanje ugotovljenih nesoglasij.

Terenski dodatek, ki je namenjen za povečane materialne stroške, se je v praksi pogosto izplačeval kot del osebnega dohodka iz naslova težjih delovnih pogojev. Zaradi tega je predvidena sprememba, da gre delavcu terenski dodatek od prvega dneva dela na terenu, če je tako delo daljše od enega dneva ter sta na terenu organizirana prehrana in prenočišče.

Regres za letni oddih ni mogoče deliti vsem delavcem v enakem znesku, namenjen pa je kot nadomestilo za del stroškov letovanja, predvsem tistim delavcem, ki sami ne morejo kriti teh stroškov. Konkretna merila za delitev regresa se določijo v družbenem dogovoru in samoupravnih sklopih aktih s tem, da se upoštevajo ekonomsko-socialne, delovne in zdravstvene razmere delavcev.

Lahko se tudi določijo višina osebnega dohodka, nad katero delavcem ne pripada regres za letni oddih.

Oblikovanje družbeno dogovorjenega dela sredstev sklada skupne porabe je enako s tem, da se regres za prehrano med delom ne uvršča več med materialne stroške, temveč se izplačuje iz teh sredstev. Temeljne organizacije, ki dosega minimalne poslovne uspehe, lahko sredstva sklada skupne porabe oblikujejo največ v višini 50 odst. (ostale 70 odst.) povprečnega mesečnega bruto OD na zaposlenega v SRS. S temi sredstvi bi naj predvsem zagotovile regres za letni dopust in nagrade za delo ob odhodu v pokoj v najnižjem znesku po sindikalni listi.

Temeljne organizacije bi naj v bodoče v samoupravnih aktih predvidele tudi organizacijsko preventivnih zdravstvenih pregledov, glede na zdravstveno stanje delavcev, zdravju škodljive težje delovne razmere itd.

Ukinjen je dodatek za omejevanje fluktuacije, ker ni izpolnil svojega namena in je tudi v nasprotju z načelom delitve po delu.

Osnova za izplačilo nagrad ob delovnih jubilejih bi odslej naj bila celotna delovna doba, ker je delavec prispeval svoj delež k povečanju družbenega dohodka, ne glede na to, v kateri organizaciji je bil zaposlen.

Pri namenskih sredstvih za stanovanjsko gradnjo je, razen spodnje meje 6 odst., določena tudi zgornja, ki znaša 9 odst. od bruto osebnega dohodka.

Dodatek za nočno delo, ki je prej znašal najmanj 30 odst., je sedaj določen na 35 odst.

Višina zneskov za deljen delovni čas, kilometrino in nagrade ob delovnih jubilejih, je

nespremenjena, medtem ko ostali zneski (dnevnice, nadomestilo za ločeno življenje itd.) v osnutku še niso predlagani ter se bodo določili naknadno v predlogu sindikalne liste, valorizirani na osnovi ocena gibanj osebnih dohodkov in materialnih izdatkov za leto 1976.

Pravno obvezna bodo določila sindikalne liste postala, ko jih bomo sprejeli v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka območja in samoupravnih sporazumov dejavnosti, na osnovi teh pa seveda tudi v naših samoupravnih splošnih aktih.

Nada Pogorelčnik

VAŠ DELEGAT

Marija
Japelj

Marija Japelj

Gostja rubrike, Marija Japelj, delavka v računovodskem sektorju DS Skupnih služb, je v izvršilnem odboru OZD.

Osnovni podatki nam povedo, da je bila rojena leta 1928 v Črni v rudarski družini, da je že trideset let zaposlena v isti dejavnosti. Pričela je v Črni pri takratni Državni gozdni upravi kot blagajnik in knjigovodja osebnih dohodkov, od leta 1956 dalje pa dela na delovnem mestu obratnega knjigovodje. Vsa leta službovanja je opravljala različne funkcije v organih samoupravljanja.

Naše prvo vprašanje je veljalo razmišljanjem in opažanjem o razvoju samoupravnih odnosov.

Razlika med nekoč in danes, pa čeprav je je samo šestindvajset let, je ogromna. V prvih letih, bila sem član upravnega odbora, je bilo samoupravljanje bolj formalno kot dejansko. Danes imam občutek, da se je kazalo le z dvigovanjem rok na sejah. Danes pa je ni stvari, ki bi se lahko izvedla, ne da bi o njej razpravljali delegati v organih samoupravljanja in ji dali so-

glasje. Menim, da primerjava med pravicami do samoupravljanja v prvem obdobju po letu 1950 in danes skoraj ni mogoča.

Kaj vas kot samoupravljalico in delegatko moti?

Moti me predvsem to, da se v združenem podjetju včasih obnašamo tako, kot da še nismo združeni, kakor da še nismo uspeli prerasti panožne miselnosti. Menim, da se preveč zanimamo za uspeh pango in premalo za rezultate celotne OZD.

Kaj menite o naši organiziranosti?

Trenutno ni niti situacija niti prilika, da bi lahko razmišljali o drugačni organiziranosti. Menim, da nas je sedanja oblika organiziranosti stala preveč vložene truda in sredstev, da bi jo ovrgli. Naša naloga mora biti, da tako obliko organiziranosti razvijamo dalje in pripeljemo OZD do dobrih rezultatov gospodarjenja. Šele ti so lahko osnova za razmišljanja o morebitni drugačni obliki organiziranosti.

Urednik

PREDSTAVLJAMO VAM

TOZD GOZDARSTVO MISLINJA

Zunanost in notranost zgradbe TOZD Gozdarstvo Mislinje — foto: F. Jurač

Ze enajstič letos smo stali pred dilemo, katerega izmed naših TOZD, ki jih še nismo predstavili, naj izberemo za tokratnega gosta. Odločili smo se, da bo naš in vaš gost eden izmed TOZD gozdarstvo, ker do sedaj, razen OK Ravne, nismo predstavili še nobenega izmed štirih TOZD gozdarstvo.

Kocka je padla, kakor je dejal Cezar. Odpravili smo se v Mislinje v upanju, da nam bodo pomagali predstaviti svojo TOZD. Priznati moramo, da bi bila izbira lažja, če bi vedeli, da nam bodo delavci te TOZD tako radi pomagali.

Pred nami leži kronika, velika, zelena in težka knjiga, popisana približno do polovice, v njej pa podatki, ki nam govore o razvoju gozdarstva v mislinjskem področju.

Takole beremo v enem izmed poglavij: Kolikor se da iz zgodovinskih virov zaslediti, je podedoval mislinjske gozdove na prelomu 18. stoletja baron Ziga Zois po svojem očetu, skupaj z mislinjskimi fužinami. Po ustnem izročilu pa se sledi lastništvu posestva in železarn nazaj na ime Bonaca, temu je sledil Loninger in temu Poglajen. Poglajnova vdova je leta 1889 prodala posest nekemu Spitzerju za 700.000 goldinarjev, od tega pa je posest leta 1900 kupil za 1.000.000 goldinarjev Perger. Po letu 1900 je Perger, z namenom, da les poseka in proda, zgradil ozkotirno železnico, ki je bila dograjena leta 1902. Na srečo je Pergerjeve namene preprečil gozdni zakon. Zato je uvedel lastnik za takrat sodoben način gospodarjenja z gozdovi in ga povezal z lesno industrijo; zgradil je tovarno lepenke, sodarno, zabojarno in postavil električno centralo.

Da bi zvedeli kaj o gospodarjenju v povojnem času, smo se obrnili na direktorja TOZD, Ivana Lekšeta. Zanimalo nas

je, kakšna je bila dediščina, ki so jo prejeli v upravljanje gozdarji po vojni?

»Pergerjeva dediščina niti ni bila tako slaba, le vojna vihra je opravila svoje. Da je lahko delo steklo, se je bilo treba organizirati. V Slovenj Gradcu je bila upravna enota, v Mislinju pa oskrbnišvo. Ljudska oblast je poslala strokovnjake, ki so skupaj z nekdanjimi gozdarji postavili temelje povojnega izkoriščanja gozdov v mislinjskem kotu. Z obnovitvijo žage, zabojarne in tovarne lepenke je bil ponovno organiziran proizvodni proces tako, da se je surovina koristila doma. Obnovljena je bila gozdna železnica in v celoti stanovanjski fond. Do leta 1950 je bilo zgrajenih okoli 50 gozdarskih koč.

Leta 1950 je bila izvršena prva inventarizacija gozdov. To nalogo je po nalogu krajevnih odborov opravil inž. Šinkovac. Iz kronike lahko preberemo, da je imelo naše območje takoj po vojni 3102,75 ha družbenih gozdov, 504 ha njiv, 81 ha travnikov, 5,5 ha vrtov in 167 ha pašnikov in planin.

Za leto 1947 preberemo v kroniki, da je bil posek v gozdovih 19.924 m³ in da je to delo opravilo 134 delavcev.

V letu 1948 je gozdarstvo doživelo reorganizacijo: Direkcija Maribor se je razdelila na tri nove direkcije in ena od teh je bila v Slovenj Gradcu, pod to pa so spadale gozdne uprave v Mislinju, Dravogradu, Slovenj Gradcu, Ravnah in Črni. Reorganizacijo so narekivale velike potrebe po lesu zaradi obnove porušene domovine, zato ni čudno, da se je posek v teh letih močno povečal: 1948 — 36.351 m³ in leta 1949 — 26.501 m³. Da je bilo možno te količine posekati, so bile poslani v Mislinje delovne brigade. Prva brigada 25

ljudi je prišla iz Ljutomera, tej pa je sledila trboveljska brigada, ki je štela 240 ljudi, med njimi je bilo 60 žensk. Nestrokovne sečnje, ki so jih opravile brigade, so prinesle nevšečnosti. Najhujša je bil lubadar, zato je bilo treba v letih 1950—52 vložiti precej truda in sredstev, da smo tega zajedalca uničili.

Omenil sem že, da je bila sečnja nestrokovna: puščali so se visoki panji, neobdelani vrhi, pri podiranju je bilo poškodovanega precej drevja. Upravitelj, ki se je takemu načinu dela uprl, je bil suspendiran. Brigadam je pri delu šlo samo za slavo prehodne zastavice, kaj malo pa so mislile na to, da povzročajo škodo.

Kako dolgo je trajalo takšno gospodarjenje in ali ni tako intenzivna sečnja povzročila več škode kakor koristi?

»Razumeti moramo, da so bile potrebe po lesu ogromne in da se v taki situaciji ni dalo in ni smelo gledati preveč na posledice. Priznati moramo tedanjemu gozdarstevskemu kadru, da so znali sečnjo voditi tako, da niso preveč trpeli najlepši gozdovi. V letu 1950 je bilo plansko gospodarjenje končano in v tem letu je gozdarstvo doživelo novo reorganizacijo; brigade so bile ukinjene, Direkcija Slovenj Gradec se je preimenovala v Gozdno gospodarstvo, prišlo je do nove delitve dela — Gozdno gospodarstvo je opravljalo gojitvena dela, izkoriščanje pa je prevzel LIP Slovenj Gradec.

In še zanimivost iz kronike: leto 1951 je prineslo velik snegolom, zaradi česar so morali posekati 9350 m³ lesa.

Po letu 1952 se je pričelo bolj umirjeno gospodarjenje. Gozdarstvo je svoj delež do domovine poravnalo. Sečnja se je pričela usklajevati s prirastkom. Leto 1953 je prineslo

težnjo po uvedbi enotnega gospodarjenja z gozdovi — Gozdno gospodarstvo je prevzelo v svoje upravljanje celotno gospodarjenje z gozdovi.

1. junija 1954 je bila ponovna reorganizacija gozdarstva v Sloveniji. Njen namen je bil, da se zagotovi enotno gospodarjenje z gozdovi ne glede na sektor lastništva. Upravljanje gozdov se je preneslo na okrajne uprave, po letu 1957 in 1958, ko so se ukinile okrajne uprave in revirna vodstva ter okraji, pa se je vsa dejavnost prenesla na Koroško gozdno gospodarstvo. To leto, leto 1954, je pomembno za mislinjske gozdove. Tega leta se je pristopilo k inventarizaciji (urejanju) gozdov in v letu 1955 je bil pod vodstvom inž. Dušana Milenška izdelan Gozdno gospodarski načrt Mislinja za obdobje 1954—1964.

Leta 1957 je bila ukinjena mislinjska železnica in zgrajena gozdna kamionska cesta. Kakšne spremembe je vneslo to v gospodarjenje?

Izgradnja ceste je prinesla bistvene spremembe in način gospodarjenja in življenja delavcev: odprla so se nova območja, pokazala se je možnost uvedbe mehanizacije in mehanizirane spravila lesnih mas iz gozdov. Z izgradnjo ceste se je pojavil tudi problem migracije prebivalstva iz gozdarskih koč v dolino. S tem pa se je pred nas postavil tudi problem izgradnje novih stanovanj.

Leta 1973 je bila ponovna reorganizacija. Kaj lahko poveste o njej?

Konec leta 1973 sta se združila Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec in LIP Slovenj Gradec, ki od 1. 1. 1974 dalje delujeta pod imenom LESNA. V okviru LESNE so bile organizirane TOZD, med njimi tudi naša TOZD Gozdarstvo Mislinje, ki je do pričetka leta 1976 gospodarila z gozdovi v druž-

benem in zasebnem sektorju. S formiranjem OK smo pričeli gospodariti na istih površinah, kakor Oskrbništvo Mislinje leta 1945. S to zadnjo reorganizacijo se je, upam, zaključil krog reorganizacij.»

S tem je bilo naše kramljanje s tov. Lekštom zaključeno. O načrtih in problemih pa nam je govoril tov. Jože Filej.

Iz kronike se da ugotoviti, da se je po letu 1954 vložilo veliko truda in sredstev v obnovo, nego in varstvo gozdov. Kaj lahko poveste o tem?

Prvi Gozdno gospodarski načrt je predvideval velik obseg obnovitvenih, negovalnih in gozdnomeliorativnih del, s čimer so se v prvi vrsti odpravile posledice vojne in posledice planskega obdobja, saj so bile zanemarjene skoraj vse kulture, zanemarjen je bil sečni red. Vse te posledice so uspeli gozdarji odpraviti do leta 1960. Opuščene so bile golosečnje, glavni poudarek je bil dan premeni smrekovih monokultur v mešane sestoje ter intenzivni negi letvenjakov in drogovnjakov.

Znano je, da je mislinjsko področje izrazilo področje umetnih smrekovih monokultur. Kaj je bilo storjenega na premeni in kakšni so generalni cilji vaše TOZD?

Mislinjske smrekove monokulture so najbolj drastičen primer gojenja čistih smrekovih monokultur v Sloveniji in zaradi tega je gojitvena problematika v Mislinju specifična. Prve poskuse na premeni so moji predhodniki opravili že v letih 1956—1960. Prvi poskusi niso bili ohrabrujoči, vendar lahko po dvajsetih letih ugotovimo, da to delo ni bilo zaman. S podsađitvijo bukve, ki jo je intenzivno objedala divjad, so danes uspehi vidni in nam kažejo pot, po kateri moramo nadaljevati. Bukev se širi tudi sama iz ostankov prvobitne vegetacije. To bomo pri nadaljnjih premenah tudi upoštevali.

Naš generalni cilj je, da bi listavci zavzemali v bodočih

sestojih vsaj 25—30 odst. lesne zaloge. Povečati bo treba delež jelke, bora in macesna. Sedaj zavzema smreka še prek 91 odst. zaloge. Zasmrečenost, ki je ponekod stara že prek 200 let, je močno poslabšala kvaliteto gozdnih tal, pa tudi sestoji ponekod že odmirajo. Edina rešitev je v postopni in premišljeni premeni iz čistih enodobnih v mešane, raznodobne in prebiralne gozdove. Ta naš cilj bomo lahko dosegli le na te načine:

a) Z načinom gospodarjenja ne smemo nikjer več slabšati sedanjega stanja.

b) Z gozdnogojitvenimi ukrepi moramo omogočiti ostankom prvobitne vegetacije ekspanzivno širjenje na čim večje površine.

c) Z umetnim vnašanjem bukve, javorja, jesena, jelke, jerebike in cele vrste drugih grmovnih vrst bomo dosegli zeleno mešanost tam, kjer tega ni mogoče doseči po naravni poti.

Pri našem delu pa nas močno ovira preštevilna divjad. Zato je nujno, da se uskladijo dolgoročno interesi gozdarstva in interesi lovnega gospodarstva.

Sestava GG načrta je bilo obsežno delo. Zanima nas, ali je ta načrt pripomogel k boljšim rezultatom?

Leto	Zaloga na ha	Tekoči prirastek	Etat
1954	194 m ³	14.584 m ³	11.760 m ³
1964	248 m ³	16.663 m ³	13.753 m ³
1974	277 m ³	24.217 m ³	18.600 m ³

GG načrt je bistveno spremenil način gospodarjenja v mislinjskih gozdovih. Večina predvidevanj iz tega načrta in kasnejših revizij je bila izpolnjena. Kot dokaz naj navedem gibanje lesnih mas, prirastka in etata od sestave prvega načrta pa do danes.

Te številke nam povedo, da so bila predvidevanja GG na-

Ivo Lekše: Dvakrat smo morali obnoviti stanovanjski fond — foto: F. Jurač

črta in kasnejših revizij dobro premišljena in pravilno zastavljena.

Kaj je še pomagalo k tako uspešnemu gospodarjenju z mislinjskimi gozdovi?

Razen strokovnih dokazil, intenzivne nege in ustrezne obnove ali premene, je veliko

Jože Filej: Glavno skrb bomo posvetili umetni premeni smrekovih monokultur — foto: F. Jurač

morali še okoli 20 km cest in vsaj enkrat toliko vlak.

Kakšni bodo po vaših predvidevanjih rezultati leta 1980 in čemu boste dali največ poudarka?

»Prirastka bistveno ne bomo mogli povečati. Za zalogo pa upam, da jo bomo dvignili na okoli 290 do 300 m³ na ha. Etat se bo verjetno stabiliziral med 19.000—20.000 m³ letno.

Glavni poudarek bomo dali naravni in umetni premeni monokultur, intenzivni negi in usklajevanju dolgoročnih interesov gozdarstva in lovnega gospodarjenja. V večini starejših sestojev moramo pričeti s pospešeno naravno in umetno obnovo. Posebna skrb gozdnega rezervata, kateremu bo veljala zaščiti pohorskega je naša TOZD odstopila okoli 230 ha gozdnih in pašnih površin.

POVEDALI SO

IVAN GOLOB — predsednik delavskega sveta:

Ze drugo mandatno dobo sem predsednik DS in bi lahko svoje izkušnje strnil takole: kot povsod drugod, tako tudi pri nas ne manjka težav. Seje sklicujem redno mesečno, na njih pa sproti rešujemo vse probleme. Pohvaliti moram vse člane DS, ki se redno udeležujejo sej. Žal pa nisem vedno zadovoljen z njihovimi razpravami. Imam občutek, da se premalo zanimajo za probleme TOZD. Kadar obravnavamo širšo problematiko TOZD, vabimo k sodelovanju tudi člane sindikalne organizacije, delavskega sveta. Na eni takih sej smo obravnavali osnutek zakona o združenem delu in plan poslovanja, ki smo ju pozneje sprejeli na zboru delavcev.

Da bi dosegli in uresničevali vlogo organov samoupravlja-

nja, bo treba še marsikaj izpolniti. Delavcem bo treba določene probleme prikazati v enostavnejši in razumljivejši obliki, ker bomo lahko le tako dosegli aktivnejše sodelovanje pri razpravah. Na naših sejah pogosto razpravljamo o našem poslovanju. Menim, da bi morali naše TOZD več storiti za povečano storilnost in boljšo organizacijo dela ter disciplino.

ANTON KLEMENC — upokojeni gozdni delavec:

Štirinajst let mi je bilo, ko sem po vzoru svojega očeta pričel delati v gozdu. Po očetovi smrti sem moral kot petnajstletnik prevzeti skrb za preživljanje matere in dveh sestri.

Če se spominjam dela v gozdu takrat in ga primerjam z (Nadaljevanje na 6. strani)

Ivan Golob: V prid našega delavca bomo morali še marsikaj storiti — foto: F. Jurač

Anton Klemenc: Življenje je bilo trdo, pa vendar lepo — foto: F. Jurač

Ivan Rapuc: Danes ni več razlik med delavci — foto: F. Jurač

današnjim, je razlika tako očitna, kot je med dnevom in nočjo. Nismo poznali motornih žag, ne zaščitnih sredstev in toplih malic. Na »šiht« smo hodili po več ur in pogosto prispeli na delo že utrujeni. Veliko smo trpeli. Drevje smo podirali z ročnimi žagami. Po več ur smo rabili, da smo spravili deblo na tla, jo spet ročno razžagali in s sekuro oklestili. Če je bilo sečišče daleč od doma, smo prenočevali v škorjevkah, kjer smo si uredili ognjišče in preprosta ležišča. Kuhali smo si »holcarsko« polento, mleka pa smo si za ves teden prinesli od doma.

Razen dela v gozdu sem nekaj let tudi oglaril. Sam ne vem, koliko kop sem pomagal pripraviti in skuhati. Lepi časi so bili takrat, ko je šlo oglje dobro v denar. Če povem po resnici, če bi bil še enkrat mlad, bi bil še enkrat gozdni delavec in ničesar drugega. Pohorski gozdovi so mi prijatelji, sredi njih mi je stekla zibelka in zato jih imam rad. Škoda je, da pustimo propadati žage, mline in stare bajte ter še marsikaj, kar bi bilo danes in jutri zelo zanimivo. Vesel sem, da gre današnjim gozdnim delavcem bolje, kot je šlo nam.

STANKO ODER — gozdni delavec:

Stanovanjske razmere v gozdarskih bajtah, ki so raztre-

sene po mislinjskem jarku, so bile iz leta v leto bolj nemo-goče. Stanovanj se ni splašalo popravljati, elektrike nismo imeli. Za razsvetljavo smo uporabljali leščerbe, oddaljeni smo bili od trgovine in zdrav-nika. Vse to nas je sililo, da smo se preselili v dolino. Nekaj časa sem stanoval s starši. Pred leti pa sem se poročil in si ustvaril družino. Dobil sem enosobno stanovanje v nekdanji mislinjski ambulanti. Družina se je večala in stanovanje je postalo pretesno. Proti pričakovanju sem od moje TOZD dobil novo trisobno stanovanje v novem bloku. Ne morem vam opisati veselja in sreče ter hvaležnosti sodelavcem. Kar dvakrat v kratkem času sem bil izredno srečen. Nekaj dni pred dodelitvijo stanova-to je bila prva sreča, druga pa nja se mi je rodila hčerka — je bila, ko so mi povedali, da dobim stanovanje. Zdi se mi, kot da bi se na novo rodil. Za stanovanje sem hvaležen svojim sodelavcem v TOZD, še posebno pa njenemu direktorju Ivu Leksetu, saj je predvsem njegova zasluga, da sem dobil novo stanovanje. Vsekakor moram povedati, da skrbi naša TOZD zadnja leta za stanovanja svojih delavcev. Samo v tem bloku je dobilo novo stanovanje kar pet naših de-lavcev.

IVAN RAPUC — gozdni de-lavec:

Če bi me kdo vprašal, kako gospodarimo v naši TOZD, prav gotovo ne bi bil edini, ki bi odgovoril: Smo ena družina in vse stremimo za tem, da z dobrim delom dosežemo čim več. Razlika med delom in pravicami nekoč in danes je velika. Delali smo po cele dneve, ne da bi vedeli, koliko bomo zaslužili. Letnih dopustov, še posebej na morju, sploh nismo poznali. Danes je vse drugače. Delamo po osem ur, vemo, koliko bomo zaslužili, imamo svoj dopust, letujemo lahko na morju ali v planinah. Se bi lahko našteval spremembe, ki jih najbolj poznamo mi, stari gozdni »mački«. Drugo leto nameravam v pokoj, a že danes vem, da ne bom mogel popolnoma mirovati. Rad se bom vračal med sodelavce in jim pomagal.

Tekst: F. Jurač, urednik
Foto: F. Jurač

Stanko Oder: Kar dvakrat sem bil neizmerno srečen — foto: F. Jurač

PORTRET SODELAVCA

Matevž Čarf

Matevž Čarf: Za seboj imam pestro življenje — foto: F. Jurač

Ko sva z urednikom ugibala, koga naj predstavimo v tej številki, sva bila v začetku nekoliko v zadregi. Pa se urednik spomni in predlaga gosta naše rubrike. Gost rubrike je Matevž Čarf, ki je najstarejši član delovne skupnosti skupnih služb.

Takole je potekal razgovor:

Mladost sem preživel v prelepi in slikoviti Topli na Koroškem, kjer sem zagledal luč sveta leta 1919. Bilo nas je sedem otrok, ker pa nas oče z »burno« plačo ni mogel preživljati, smo morali otroci kmalu s trebuchom za kruhom in si poiskati delo. S štirinajstim letom sem v okolici Bistre opravljaj razna gojitvena dela, ko pa sem dopolnil 15 let, sem se redno zaposlil pri grofu Thurnu. Delo je bilo naporno in slabo plačano. Leta 1942 so me poklicali v nemško vojsko in ko sem prišel l. 1944 na dopust, sem šel v partizane. Vse do konca vojne sem bil med borci Koroškega odreda v drugem in tretjem bataljonu v okolici Železne Kaple in Solčave.

Domovina je bila porušena in dela veliko. Ker sem imel veliko veselja do gozdarskega dela, sem leta 1946 končal v Ljubljani nižjo gozdarsko šolo, leta 1947 pa sem dobil službo pri Dravskem gozdnem gospodarstvu v Slovenj Gradcu. Opravljaj sem gojitvena dela, postal revirni vodja, delo, ki sem ga opravljal je bilo težko, saj smo delali vse ročno. Malo nas je bilo redno zaposlenih. Večino dela so opravili kmetje, ki so les tudi z volovskimi vpregami zvozili v dolino.

Danes delate pri taksaciji. Kdaj ste prišli na to delovno mesto?

Leta 1948 so pričeli zbirati ljudi za taksacijo. Še danes vem, da sva se javila samo dva. Ker je to delo zahtevalo določeno znanje, sem leta 1954 opravil izpit za gozdarskega tehnik. Srednje gozdarske šole mi ni bilo treba delati, ker sem imel veliko prakse. Prva leta taksacije smo delali v okolici Triglava. Ko je leta 1949 pričelo takratno gozdno gospodarstvo zaposlovati logarje, ti so bili večinoma kmečki sinovi, smo jih uvajali v delo. Med delavci taksacije sem eden najstarejših.

Kakšen poklic je to?

To delo je izredno zahtevno in naporno. Spominjam se časov pred tridesetimi leti, ko

sem pričel s tem delom. Delali smo od ranega jutra do večera. Ne vem, koliko kilometrov sem prehodil. Spali smo pri kmetih na senikih, v šotorih, dom in družino pa videli samo enkrat na mesec. Naš največji sovražnik je bilo slabo vreme. Pa smo kljub vsem težavam zdržali. Danes je mnogo lažje. Na delovno mesto se vozimo, noči pa prebijemo doma.

Zavedam se, da je to, kar sem napisal, le majhen mozaik iz dogodkov polnega življenja Matevža Čarfa. Se in še bi lahko pisal zanimive reči o njem, njegovem delu. Sam pravi, da se po končanem »šihu« ukvarja s celo vrsto hobijev. Zbira panjske končnice. Teh ima v svoji zbirki nekaj nad dvesto, ukvarja se z numizmatiko, je strasten fotoamater in ljubi ljudsko umetnost.

Da bi lahko predstavili Matevža in njegovo zbirko panjskih končnic, žal ni prostora. Vendar pa je njegova zbirka vredna, da o njej zapišemo nekaj več v eni izmed naslednjih števil.

Tekst in foto: F. Jurač

Glasilo VIHARNIK izdaja OZD LESNA SLOVENJ GRADEC, gozdarstvo in lesna industrija o. sol. o. Naklada 4600 izvodov. Ureja uredniški odbor: Ludvik Kotnik, Ivan Dretnik-Ajnžik, Jože Stres, Jože Gosak, Rok Funtek, Andrej Sertelj, Jurij Šumečnik in Mitja Schöndorfer — odgovorni urednik. Tehnični urednik: Bruno Žnideršič. Klišejni in tisk: ČGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1976.

Leopoldina Bezljaj — foto: F. Jurač

Kako hitro mine čas

Tako bi lahko rekli ob upokojitvi Poldke Bezljaj. S 1. septembrom 1976 ji je prenehalo redno delovno razmerje pri delovni skupnosti skupnih služb.

Rodila se je 6. novembra 1920 v Mislinji, kjer je s starši in tremi starejšimi sestrami preživljala mladost in ostala kraju vseskozi zvesta. Kot mlado dekle se je zaposlila pri lesni industriji Perger v Mislinji, kjer je bil zaposlen tudi oče. Vojna vihra je tudi Poldko potegnila s seboj, vključila se je v NOB kot mladinska aktivistka. Ko je bila v lesni industriji v Mislinji leta 1945 izvršena nacionalizacija, je s pridobljenimi izkušnjami veliko pomagala in tudi ostala zvesta dejavnosti, kjer se je začela njena delovna doba. Tako je kot ena prvih v letu 1975 prejela priznanje in nagrado za 30-letno delo v lesni industriji na našem področju. Kako se je vsestransko vključila v delo v stroki, vidimo iz tega, da ji je bilo leta 1947 zaupano mesto obratovodje žage Mislinja, ki se v tistem času ni bavila samo z razrezom hlodovine, temveč je bila v njenem sklopu tudi velika sodarna in zabojarina, imela je svojo električno in mehnično delavnico. Od tu naprej se je lahko spomnimo kot računovodje LIP Slovenj Gradec, od 1. januarja 1949 dalje pa do konca leta 1950 kot računovodja LIP Dravograd. Zaradi malih otrok in ostarelih staršev se je za nekaj časa zopet zaposlila na žagi Mislinja, leta 1956 pa jo ponovno srečamo kot analitika in pomočnika šefa računovodskega sektorja LIP Slovenj Gradec. Na tem delovnem mestu je ostala do leta 1972, ko je prevzela dolžnosti šefa računovodskega sektorja. Od 1. januarja 1974 je v združenem

podjetju z vso svojo energijo ponovno pomagala premagovati težave, ki so se pogosto pojavljale.

Kot veliko zaposlenih žena v naši družbi tudi Poldika ni bila samo delavka na delovnem mestu in gospodinja družini. Kar je začela v času NOB, nadaljuje tudi vsa leta v povojnem času. Njeno sodelovanje je čutili tako v družbenopolitičnih organizacijah kot tudi v strokovnih društvih. Marsikateri mlajših delavcev, ki so v zadnjem desetletju pridobili na Šolskem centru Slovenj Gradec strokovno izobrazbo s šolanjem ob delu, se gotovo spomni njene pomoči pri pridobivanju potrebnega znanja. Pred tem pa je tudi ona sama svoje bogate delovne izkušnje oplemenitila z diplomo VEKŠ Maribor, kjer je pridobila z izrednim študijem ob težavnih pogojih višjo izobrazbo.

Ce pomislimo, da je zaradi nesreče pri delu izgubila svojega dobrega moža in je morala sama skrbeti za vzgojo dveh šoloobveznih otrok, da je imela pri sebi 90-letno mamo, da je zasedala odgovorno delovno mesto, bila aktivna v družbenopolitičnih organizacijah in strokovnih društvih, šele tedaj lahko ocenjujemo njeno izredno življenjsko energijo.

Ko jo sedaj, po poteku delovne dobe, vidimo čilo in zdravo, ji zaželimo v bodoče še veliko zdravja in ji recimo: »Hvala ti, Poldika, za vse!«

Sodelavci

LOJZU JESENICNIKU V SPOMIN

Popotniki — turisti, ki so zadnja leta potovali skozi Pohorske gozdove po lepi cesti proti Partizanki ali Pungartu, so lahko opazovali ob cesti malo pred prestopom prek Porodnice, čudovito, naravno, kamnito formo vivo — kot osamljen popotnik, ki počiva po naporu poti. Da, tu je nehal delati in živeti naš bivši sodelavec, sekač Lojz Jeseničnik, ko ga je pred dobrih 4 leti (10. 10. 1972) pod sabo pokopal njegov proizvod dela — smrekov hlod.

V spomin Lojzu smo njegovi sodelavci, namesto na običajnem kolektivnem sestanku ob vselem plačilnem dnevu, zbrali 12. oktobra popoldne ob tej formi vivi, da obudimo spomin na tragični dogodek pred 4 leti. Njegovo ime, vklesano v kamen, nam je obudilo spet vse tepe spomine nanj.

Poleg članov kolektiva TOZD gozdarstvo Slovenj Gradec, so se slovesnosti ob odkritju spominskega obeležja udeležili tudi številni Jeseničnikovi sorodniki. Predsednik IS Skupščine občine Slovenj Gradec oziroma zadnji Jeseničnikov direktor inž. Peter Planinšek, pa je v kratkem nagovoru svečanost otvoritve še povečal.

Nehote je z nami vred tiho zaječalo pohorsko drevje pod ostrim vetrom, ki je potegnil niz Pohorje in prinesel seboj prve snežinke.

Vsem udeležencem — v Lojzovem imenu — hvala za pozornost. V. V.

TEDEN GOZDOV

V GOZD PO ZDRAVJE

»V gozd po zdravje« je bilo vodilo ob letošnjem TEDNU GOZDOV. Ena od ustaljenih akcij, ki jih v ta namen vsako leto prireja Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije pri LESNI, je bil tudi razpis za osnovno in srednješolce na motiv o varstvu okolja. Odziv je bil skromen — od številnih osnovnih šol na našem območju smo prejeli komaj 13 spisov, iz vseh srednjih šol pa komaj 3. Izgleda, da se šolniki na našem območju letos niso najbolj potrudili, da bi svoje učence vzbudili k nagradnemu razpisu za najboljši spis o vlogi in pomenu našega življenjskega okolja.

Komisija pri društvu inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije Slovenj Gradec je od prispelih spisov soglasno odločila, da podeli nagrado, ki se prizna razredu, katerega nagrajenec obiskuje. Učenec Janez Hudej, z osnovne šole Zgornji Razbor, je torej prisluzil razredu 1000 dinarjev, sebi pa lepo knjižno nagrado. Srednješolce zastopa letos Lidija Savc z ravenške gimnazije, ki je s svojim spisom prinesla svojemu razredu nagrado 2000 dinarjev, sebi pa prisluzila lepo knjižno nagrado.

Nagradi in knjižni darili sta bili na osnovni šoli v Zgornjem Razborju ter na gimnaziji na Ravnah podeljeni ob letošnji proslavi Dneva republike. — Vsi sodelavci LESNE Slovenj Gradec, v imenu Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije, zmagovalcema iskreno čestitamo. Oba spisa objavljamo v VIHARNIKU. Ob priložnosti bomo v našem glasilu priobčili še nekatere izmed prispelih spisov.

Nagrajen spis
Šifra: Lepi dan

GOZD JE VRNIL ANDREJU ZDRAVJE

Gozdovi so širne zelenice, ki prenekaterim ljudem vrnejo zdravje. Pozdravijo bolezniki, ki jih tudi najboljši zdravniki ne pozdravijo.

Možakar, ki je imel okrog petdeset let, je odšel s planin s svojo ženo v mesto.

Prej, na kmetiji, je bil vedno zdrav in vesel. Ljubil je nekaj gozdička, ki mu je pripadal. Ljubil je velike smreke, ki so močno stale na pobočju. V njihovi sredini, kakor v naročju, je bila majhna jasa, kjer je šumel bister potoček. Tja je možakar, Andrej po imenu, zahajal in ponosno gledal svoje smreke, a ni niti ene posekal, kajti vedel je, da ne bo imel svojih prijateljc nikoli več, če jih uniči.

Toda nesreča nikoli ne počiva. Pogorel mu je dom. Moral bi posekati edine smreke, vendar jih ni. Odšel je v dolino, kjer se je zaposlil v tovarni.

Andrej, čeprav trden kmet, ni dolgo vzdržal v tovarni, ki je namesto čistega zraka bruhalo dim in strupene pline. Začel je bolehati, saj je bil navajen čistega zraka, ki ga je imel gori v planini na pretek. Spomnil se je svojega ljubega doma. Vzel si je dopust in odšel na ljubljeno dom. Gledal je svoj požgani dom in razmišljal, kako bi zgradil novo hišo.

Njegovo zdravje je bilo tako kritično, da je komaj dihal. Spomnil se je, da ima v planini tovariša, s katerim sta se skupaj borila. Ta ga je z veseljem sprejel, saj je vedel, da je Andreju veliko dolžan, kajti ta mu je med vojno rešil življenje. Andrej se je razveselil, saj bo lahko ponovno živel med gozdovi in dihal čist in svež zrak.

Čez mesec ali dva je bil spet zdrav kot prej, čeprav je še čutil posledice svoje bolezni. Odšel je v mesto po svoje prihranke, ki si jih je prisluzil z delom v tovarni. Začel je popravljati svoj dom sredi jase. Vrnil se je med svoja drevesa. Vsak dan je hodil na jaso med svoje velike smreke, ki jih nihče ni posekal. Andrej je ostal tam, kjer se je rodil. Mesta, kjer je skoraj umrl, ni hotel več videti. Vsak dan pa je gledal na sosednje pobočje, kjer je bila zapuščena kmetija in si mislil: »Njegovi sinovi so odsli v mesto, za seboj pa so zapustili posekane laze. Kaj bi bilo, če bi vsak tako napravil? Bilo bi samo pusto kamenje. Ne bi bilo teh lepih prostornih gozdov, ki nudijo človeku toliko dobrega.«

Janez Hudej,
osn. šola Zarazbor
7. razred, p. Podgorje

Nagrajen spis — srednje šole
Šifra: Malo za šalo, veliko zares

KO BUKEV SPREGOVORI

Ze sedmo desetletje sem cvetela in bila sem še vedno lepa (za gozdarje, vendar!). Ampak to ni hvala zaradi namišljene lepote — preživljam namreč obletnico in v kolikor toliko dobrem zdravstvenem stanju. Nobeden mi ne bi verjel, da tudi jaz čutim kot človek: vsako jutro občudujem sončni vzhod, nemo uživam ob žvrgoljenju ptičev, drhtim ob rahli sapici vetra in upognem svojo krošnja marsikateremu viharju, pa jo znova dvignem. Ampak viharja, ki prihaja sedaj, vam povem, ne bom preživela.

Le kdo bi mi verjel — stari bukvi, če bi mogla zaklicati: »Človek, ne uničuj sosesčine — ne uničuj samega sebe!«

Veste, večkrat pridejo k meni majhni paglavci in ubogljivo prepevajo pionirske pesmice. Njihova tovarišica jim razlaga, ka-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

ko potrebna je zelena narava za njihov obstoj, zato je ne smejo uničevati, ne nagajati gozdnim živalim, sploh pa ne razdirati ptičjih gnezdec ipd. Ja, pa mislite, da kaj zaleže!

Aua, ua, uuu... »Ja, saj ni mogoče,« bi rekli, »Indijanci, pa... kavboji... saj nismo na divjem zahodu!« Ne, ne, saj niso pravi Indijanci, samo tisti paglavci, ki so dopoldne pridno poslušali dobre in stare nauke. Sedaj pa streljajo vame s puščicami, da mi gre do kosti in... na, zdaj se pa tepejo in mi stopajo po koreninah kot da so v prenapoljenem avtobusu, kjer si ljudje mečkajo noge.

Malo zrelejši ljudje pa vedno govore, da so prišli »ven« iz mestnega ozračja — menda je tam zelo zadušljivo.

Saj se ne čudim, da je tam tako, ko pa že mene (»ki sem ven iz mesta«) obmetavajo z železnimi škatlami v razno raznih oblikah in pisanih barvah, duši me dim štedilnikov, na katerih se curejo nekakšni deževniki, me zalivajo z rumeno vodo, pa še kakšen gost pljusk iz njihovih želodcev mi ne prizanese, okoli mene pa sadijo polivinil rožice. Ja, šmenta, saj so res pravi samo — morilci ali samo — morilci.

Veste, najhujše je pa tole. Prideta dva (O, O-o, O-o-o! Ljubav, šta je to?) Na sto drugi način si povesta, da do neskončnosti si bosta zvesta. Seveda, kar tako mene tudi ne prezre; samo na meni se preizkušata v rezbarski umetnosti in naredita vrsto hieroglifov s srcem zaokroženih — vrežeta namreč začetnici njihovih tako zelo pomembnih imen v mojo skorjo. Nič nimam proti tetoviranju, toda jaz nisem človek, niti ne služim vojaškega roka.

Saj veste, srčki, rožice, mornarji, pa gole ženske in še in še. Vsak dan, dan na dan (nikoli ne uporabljam sadnega šampona in vendar je moja krošnja bujna). Kako dolgo še? Se kakšnih deset drulečih golobčkov ob mojem deblu, pa se lahko poslovim, oziroma se zvrnem gozdarju pod noge.

Ja, kaj ljudje res ne razumejo, kaj sem jaz — bukev in kaj je vrsta smrek, hrastov, borov, macesnov... zraven mene? Mogoče bi kdo ugibal in rekel — gozd. V priročnem leksikonu iz leta 1955 piše pod besedo gozd: rastlinska zadruga, v prvi vrsti deblastih rastlin, različnega grmovja in nizkih rastlin. Zdi se mi, da zveni malo staromodno, pa vsaj pomanjkljivo. V šoli učijo, da smo delavci — proizvajalci kisika. In tega se marsikateri zemljan ne zaveda, sicer ne bi bilo toliko omamljujočih plinov v zraku, ki včasih sežejo že do mene.

Khm, khm... čutim, da je tudi danes nekaj v zraku. Živim nekaj kilometrov stran nad tovarniškim dimnikom!

Poleg tega pa se nesrečneži prevažajo še v pločevinastih štirinožcih (udobje na višku!) in puščajo za sabo na tone žvepovega dioksida, kar tudi ni priporočljivo za zdravje. Toda, oh — joj! Kaj se dogaja z mojim listjem? In veje, veje se mi sušijo. VIDIM! Nekaj, nekaj... saj to je grozno! Tako zelo me duši; ooh ne... listje mi je odpadlo, žile zamašile... ZRAKAAA! Dušiiii seeee!

O, TOZD gozdarjev in vsi, ki skrbite za obstoj še živečih, ne dajte, da se pogubimo še mi zaradi neodgovornosti ljudi, ki imajo na vajetih moč strojev, a ti nas lahko poškodujejo in umorijo!

Lidija Save,

gimnazija Ravne na Koroškem, 3. r.

BOGAT LOVSKI PLEN

24-letni Darko Štern iz Slovenj Gradca je že pet let član lovske družine Podgorje. Za lovstvo ga je navdušil že v otroških letih njegov oče. V vseh petih letih je Darko, odkar je lovec, ustrelil že pet divjih prašičev in druge divjadi, od katerih z očetom skrbno shranjujeta trofeje. V sredini meseca novembra letos pa je Darku uspelo, da je pri kmetu Zg. Hrastelu v Podgorju ustrelil okoli osem let starega divjega prašiča, ki je tehtal kar 200 kg. Nedvomno pa je bil doslej ta odstreljeni prašič najtežji v podgorskem revirju, za lovca Darka pa najsrečnejši lovski dogodek.

Na sliki: Mladi lovec Darko Štern ob plenu.

Foto: F. Jurač

EDI HICTALER

Težka nesreča je trdo posegla v naš delovni kolektiv. Sredi najlepših življenjskih let ter sredi številnih nalog, ki so se z njegovim delom spreminjale v resničnost, se je pretrgala njegova življenjska pot. Med službeno potjo ga je izdala cesta, nedolžnega med mislijo na dom, na svojo družino, na praznike, na načrte za naprejšnje delo...

Naš pokojni sodelavec Edi Hictaler, inženir gradbeništva, je bil pri nas zaposlen v projektiivnem sektorju. Rojen je bil leta 1942 v Slovenjem Gradcu. Njegova brezskrbna mladost se je iztekla hitro, kakor njegovo življenje samo. Zelo zgodaj je izgubil očeta. Ob skrbni materi je doraščal v skromnih razmerah in se zagrizel v šolo. Končal je srednjo

geodetsko šolo ter nato še prvo stopnjo fakultete za gradbeništvo. Zadnja leta je bil pri nas vodja gradbenih del, kjer se je izkazal za vestnega nadzorovalca in projektanta, odličnega organizatorja ter vsestransko dobrega delavca. Vsem je bil odličen tovariš, svetovalec in prijatelj. Mnogo je delal tudi izven svojega službenega delokroga; kdo bi vedel, kje vse in kam je vtanko njegovo široko zastavljeno delo, kje vse je ne-sebično razdaljal svoje znanje, svoje izkušnje in svoje hotenje po lepem, načrtnem in urejenem. — Prav zato nas je njegova izguba globoko prizadela, ne samo njegove sodelavce, temveč vse, ki so ga poznali in se srečevali z njim in njegovim ustvarjanjem.

Edi nam bo ostal v spominu — tej nenavadni vezi s preteklostjo in tistimi, ki so končali svojo življenjsko pot pred nami — kot človek plemenitega srca, vedre narave, duhovit in prijeten sogovornik, sposoben strokovnjak, predvsem pa človek, ki sta mu besedi tovariš in prijatelj prerasli v najdragocenejšo etično vrednoto.

Ostala je mati brez sina, žena brez moža in sin brez očeta ter delovni kolektiv brez dobrega sodelavca. Tako nepričakovano se je iztekla pot zanj, tako nenadoma je udarila resnica njegove najbližnje.

Hvala Edi!
Zeni Mariji, sinu Deanu, materi Julki in vsem njegovim sorodnikom iskreno sožalje od vseh sodelavcev »LESNE«.

Tako je bilo po starem, kako pa bo po novem? — foto: A. Klemenšek

19. decembra 1975

KONFERENCA DELAVCEV GOZDARSTVA JUGOSLAVIJE

Konferenca delavcev gozdarstva je bila v Osijeku. Razpravljali so o življenjskih in delovnih pogojih delavcev v gozdarstvu Jugoslavije. Konferenca je sprejela samoupravni sporazum, ki ureja poglobljena vprašanja na tem področju. Delavci na naših TOZD in OK so na zborih delavcev obravnavali samoupravni sporazum in tudi pristopili k temu sporazumu.

Sporazum ureja predvsem naslednja vprašanja:

- gradnja naselij na gozdnih deloviščih,
- prehrana delavcev, ki delajo v gozdu,
- prevoz delavcev na delovišča,
- urejanje delovnega časa za delo v gozdu,
- zaščitni ukrepi na delu in zdravstveno varstvo delavcev ter
- izobraževanje in kulturni napredek delavcev.

Za vse postavke so v sporazumu določeni minimalni pogoji, ki so enotni za celo državo.

Eno od pomembnih vprašanj je prehrana gozdnih delavcev, za katere bo treba zagotoviti topel obrok med delom. Samoupravni sporazum dopušča delavcem na kraj dela v prinesejo s seboj v termovk

Studijska knjižnica
DZ 05
VIHARNIK
1976

070 489(497.12 Slovenj Gradec

3005615